

Haszmann Iván:

Égéstermék elvezető berendezések engedélyeztetése és a CE jelzet

I. Építési termékek forgalomba hozatalát szabályozó előírások

Az Európai Unióban a termékek – ezen belül az építési termékek – forgalomba-hozatalát egyértelmű előírások szabályozzák. Az építési termékekre a 89/106/EC Európai Tanács (cpd) irányelve vonatkozik

A jogharmonizáció keretében hazánkban a 89/106/EC –vel összhangban a 3/2003 BM-GKM-KvVM együttes rendelet szabályozza az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályait.

A rendelet értelmében:

Építési termék minden olyan anyag, szerkezet, berendezés vagy több, különböző részből összeállított elem, amelyet azért állítanak elő, hogy építményekbe állandó jelleggel beépítsék.

Forgalomba hozni (továbbforgalmazni) vagy beépíteni csak megfelelőség igazolással rendelkező építési célra alkalmas terméket szabad.

Építési terméket építménybe betervezni akkor szabad, ha arra jóváhagyott műszaki specifikáció van.

A megfelelőség igazolási eljárás alapját a következő jóváhagyott műszaki specifikációk képezik:

- a) honosított harmonizált magyar nemzeti szabvány,
- b) Európai Műszaki Engedély (ETA),
- c) Építőipari Műszaki Engedély (ÉME).

Az a) és b) esetben az építőipari termékre a gyártónak a CE jelzet alkalmazásának lehetőségét meg kell szereznie. Ezt követően a harmonizált szabványban, illetve az ETA-ban meghatározott módon kell a termék megfelelőségét igazolnia.

A c) esetben az ÉME-ben rögzítik a megfelelőség igazolás módozatát.

A megfelelőség igazolás módozatai:

A megfelelőség igazolás módozatait az építési termékekre, termékcsopontonként az EU Bizottsága határozta meg. A 3/2003 BM-GKM-KvVM együttes rendelet ezen bizottsági határozatokkal összhangban az építési termékek megfelelőség igazolásának módozatait az alábbiak szerint írja elő:

i) Megfelelőségi tanúsítvány (1)

A termék megfelelőségének igazolása egy kijelölt tanúsító szervezet által az alábbiak alapján:

a) A gyártó feladatai:

- 1. gyártásellenőrzés;
- 2. az üzemben vett mintáknak a gyártó által végzett további vizsgálata az előírt vizsgálati terv szerint.

b) A kijelölt tanúsító szervezet feladatai:

3. a termék első típusvizsgálata;
4. az üzem és a gyártásellenőrzés alapvizsgálata;
5. a gyártásellenőrzés folyamatos felügyelete, értékelése és jóváhagyása;
6. a m űszaki specifikáció, illetve a 9. § (3) bekezdés által meghatározott esetekben, az üzemben, a kereskedelmi forgalomban vagy az építkezés helyszínén vett minták szűrőpróbaszerű vizsgálata. (1+)

ii) Szállítói megfelelési nyilatkozat

A szállító megfelelési nyilatkozata az alábbiak alapján:

Első lehetőség (2)

a) A gyártó feladatai:

1. a termék első típusvizsgálata;
2. gyártásellenőrzés;
3. a m űszaki specifikáció, illetve a 9. § (3) bekezdés által meghatározott esetekben, az üzemben vett minták vizsgálata az előírt vizsgálati terv szerint. (2+)

b) A kijelölt tanúsító szervezet feladatai:

1. a gyártásellenőrzés tanúsítása az alábbiak alapján;
2. az üzem és a gyártásellenőrzés alapvizsgálata;
3. a m űszaki specifikáció, illetve a 9. § (3) bekezdés által meghatározott esetekben, a gyártásellenőrzés folyamatos felügyelete, értékelése és jóváhagyása. (2+)

Második lehetőség (3)

1. a termék első típusvizsgálata egy kijelölt vizsgáló laboratórium által;
2. gyártásellenőrzés a gyártó által.

Harmadik lehetőség (4)

1. a termék első típusvizsgálata a gyártó által;
2. gyártásellenőrzés a gyártó által.

Az égéstermék elvezető berendezések az "Első lehetőség (2+)" megfelelési igazolási csoportba tartoznak.

Ma már az égéstermék elvezető berendezések egy részére vonatkozó követelményeket harmonizált Európai szabványok rögzítik.

A harmonizált szabványokat meg kell különböztetni a „normál” EN szabványoktól. A szabványosítás egy magasabb szintje amikor az Európai Szabványosítási Bizottság megállapítja, hogy a m űszaki követelményeket tartalmazó szabvány összhangban van (harmonizál) a szakterületre vonatkozó irányelvvel – jelen esetben az építési irányelvvel – ekkor beszélhetünk harmonizált szabványról.

Ha a termék kielégíti a vonatkozó harmonizált szabványban meghatározott követelményeket, és az előírt megfelelési igazolási előírásokat a gyártó teljesíti, akkor a terméken elhelyezhető a **CE megfelelési jelölés**. A CE jelöléssel ellátott termékek az EU-határain belül szabadon forgalmazhatók.

II. Néhány szó a CE jelölésről

1. A CE-jelölések általános alapelvei

- 1.1 A CE-jelölések azt szimbolizálják, hogy
- az adott termék megfelel a CE-jelölések használatával kapcsolatban alkalmazható irányelv(ek) összes vonatkozó előírásának és követelményének,
 - a terméket alávetették az irányelv(ek)ben megfogalmazott alkalmassági vizsgálat(ok)nak,
 - a termékre vonatkozó, Bizottsági Határozatban rögzített megfelelőség-tanúsító rendszert szakszerűen alkalmazzák.
- 1.2 A CE-jelölések használatáért felelősséget vállalhat:
a gyártó,
vagy az Európai Gazdasági Közösség Területén belül kijelölt felhatalmazott képviselője.
- 1.3 Ha egy termék több szakterületre kidolgozott, de ugyancsak CE-jelölésekről szóló irányelvek hatálya alá tartozik, a CE-jelölésnek azt kell jelképeznie, hogy a termék megfelel az ezekben az irányelvekben megfogalmazott valamennyi előírásnak.
- 1.4 Ha az irányelvek közül egy, vagy több lehet övé teszi a gyártó számára, hogy átmenetileg többféle rendelkezés közül választhasson, a CE-jelölések kísérelő információiban egyértelműen utalni kell az alkalmazott irányelvekre.
- 1.5 A CE-jelölések sem a termék származási helyére, sem minőségére nem utalnak. **A CE jel nem minőségi jel.**
- 1.6 A termékeket a forgalomba hozatal előtt kell ellátni a CE-jelöléssel. Az adott termék gyártási körülményeitől függően a gyártó, vagy annak az Európai Gazdasági Közösség területén belül működő felhatalmazott képviselője dönthet arról, hogy mikor látják el a terméket a CE-jelöléssel.
- 1.7 A vonatkozó irányelvnek megfelelően a CE-jelöléseknek tartalmazniuk kell a bejelentett szervezet azonosító számát, ha ez a szerv bekapcsolódott a gyártásközi ellenőrzésbe. A CPD esetében ez a követelmény a Bizottsági Határozatokban "1+, 1 és 2+" elnevezésű megfelelőségi rendszerek tanúsítására vonatkozik. Minden esetben a tanúsító szervezetet egyértelműen meg kell nevezni.
- 1.8 Az Európai Gazdasági Közösség területén a forgalomba hozatal pillanatától a gyártó felel a termék megfelelőségéért.

2. A CE-jelölések kísérelő információi

- 2.1 A CE megfelelőségi jelölés kizárólag az előírt formájú "CE" betűkből áll, majd - ha van ilyen - a bejelentett szerv azonosító száma következik. A CPD előírja, hogy a CE-jelölések után az alábbi információkat kell még feltüntetni:

- a gyártó neve vagy azonosító márkajele,

- annak az évnek az utolsó két számjegye, amikor a jelet rögzítették,
- ahol szükséges, az EK megfelelőségi tanúsítvány száma,
- ahol szükséges, a termékjellemzők megnevezése a műszaki specifikáció alapján.

CE 1415 ÉMI Kht.
Acélkémény Kft., 1244 Budapest, Vas u. 1. 06
Háromrétegű, hőszigetelt, korrózióálló égéstermék elvezető berendezés NÁ150-NÁ300 EN 1856-1 T400-N1-W-V1-L10 100-G(50)

T400 – hőmérséklet osztály (megengedett legmagasabb üzemi hőmérséklet,
 N1 – nyomás osztály (épületen belül, gravitációs üzemmód),
 W – kondenzációnak ellenálló, nedves üzemmód,
 V1 – korrózióval szembeni ellenállásra utaló jelzés,
 L10 - korrózióálló acél minősége az EN 1856-1 szabvány 4. táblázata szerint,
 100 –a bélésű falvastagsága egyenlő a jelzett érték szorozva 0,01-el.
 G – koromégésnek ellenálló,
 50 - éghető anyagtól megengedett távolság mm-ben.

2.2 A CE-jelöléseket és a kísérő információkat

- magán a terméken,
- a hozzácsatolt címkén,
- a csomagoláson,
- vagy a kísérő dokumentumokban kell elhelyezni.

A fenti alapelvek alapján a műszaki specifikáció adja meg, hogy az érintett termék(ek) esetében hol kell elhelyezni a CE-jelöléseket és a kísérő információkat, és ez adott típuson belül minden termékre azonos.

III. Égéstermék elvezető berendezések engedélyeztetése

Az égéstermék elvezető berendezések forgalomba hozatalához az elmúlt években Építőipari Műszaki Engedélyt (ÉME) kellett beszerezni. Azokra a termékekre amelyeknek a követelmény értékeire vonatkozóan nincs érvényes harmonizált szabvány, továbbra is az ÉME a műszaki specifikáció. Jelenleg még a kerámia bélésű csöves kéményekre ÉME-t kell beszerezni, mert harmonizált szabványt csak a bélésű csövekre dolgoztak ki, de a kerámia bélésű csövel ellátott égéstermék elvezető berendezésekre nem.

A rendszer jellegű fém égéstermék elvezető berendezések és bélésű csövek követelményeit az MSZ EN 1856-1:2003 Égéstermék-elvezető berendezések. Fém égéstermék-elvezető berendezések követelményei. 1. rész: Rendszer jellegű égéstermék-

elvezető berendezések épít őelemei és az MSZ EN 1856-2:2004 Égéstermék-elvezető berendezések. Fém égéstermék-elvezet ő berendezések követelményei. 2. rész: Fém béléscsővek és összekötő elemek harmonizált szabványok tartalmazzák.

A harmonizált szabványok hatályba lépését követően, amennyiben a gyártó teljesíti a szabványban el őírt követelményeket, az égéstermék elvezet ő berendezéseken a CE jelzet feltűntethet ő. Ett ől az id őponttól kezd ődően a tanúsítás alapja a harmonizált szabvány.

A fém égéstermék elvezető berendezésekre - ez évtől kezdődően - a lejáró ÉME-k hatályát már nem lehet meghosszabbítani. A gyártónak, ha az ÉME hatályát veszítette a harmonizált szabványban előírt módon kell tanúsítania a termék megfelelőségét. Mit jelent ez a gyakorlatban, hogyan kell a gyártónak eljárnia?

Az égéstermék elvezet ő berendezések alkalmasságát a gyártónak a 3/2003 BM-GKM-KvVM együttes rendelet értelmében *ii) első lehet őség (2+) szállítói megfelel őségi nyilatkozattal* kell igazolnia.

Ebben az esetben a gyártónak

- el kell végeznie, vagy végeztetnie a termék első típusvizsgálatát egy erre alkalmas akkreditált laboratóriummal,
- meg kell szerveznie a saját gyártásellenőrzését,
- előírt vizsgálati terv szerint el kell végeznie a termékek ellenőrző vizsgálatát,
- megbízást kell adnia egy kijelölt és Brüsszelben bejelentett tanúsító szervezetnek a gyártásellen őrzés tanúsítására. (Magyarországon az ÉMI Kht kijelölt és bejelentett tanúsító szervezet)

A kijelölt tanúsító szervezet

- felkérésre elvégzi az első típusvizsgálatot,
- elvégzi az üzem és gyártásellenőrzés alapvizsgálatát,
- elvégzi a gyártásellen őrzés folyamatos felügyeletét, értékelését és jóváhagyását.

Az első típusvizsgálat során az MSZ EN 1859:2001 *Égéstermék-elvezet ő berendezések. Fém égéstermék-elvezet ő berendezések. Vizsgálati módszerek* előírása szerint az alábbi vizsgálatokat kell elvégezni:

- gyártó cég bizonylatainak átvizsgálása,
- az égéstermék elvezető berendezés idomdarabjainak méretellenőrzése,
- szilárdsági vizsgálatok (nyomószilárdság, húzószilárdság, szélterheléssel szembeni ellenálló-képesség ellenőrzése),
- vibrációs előkészítés a hőszigetelés vizsgálatokhoz,
- gáztömörségi vizsgálat a hőszigetelés vizsgálatok előtt,
- hőszigetelés vizsgálata névleges üzemi hőmérsékleten,
- gáztömörségi vizsgálat,
- kiegészítő kísérlet (szilárd tüzelés esetén),
- gáztömörségi vizsgálat,
- hővezetési ellenállás meghatározása,
- vízgőzdiffúzióval szembeni ellenállás vizsgálata,
- kondenzátummal szembeni ellenállás vizsgálata,
- csapadékvízzel szembeni ellenállás vizsgálata,

- kitorkolló idomdarab (kitorkollást módosító szerkezet) szélterheléssel szembeni ellenállásának vizsgálata,
- kitorkolló idomdarab aerodinamikai viselkedésének vizsgálata,
- gyártó cég bizonylatainak átvizsgálása, a jelölések, jelz őtáblák és a csomagolás átvizsgálása.

Amint az a felsorolt vizsgálatokból látható a harmonizált szabványnak való megfelelés a korábbiaknál szigorúbb gyártási feltételrendszer működtetését igényli.

A harmonizált szabványban el őírt min őségi feltételek teljesítése nem kíván különleges gyártástechnológiát, csak a technológiai fegyelem szigorú betartását és a gyártó által kidolgozott, hatékony min őségbiztosítási rendszer működtetését igényli.

A termékek megfelel őségét Európában egységesített min őségellen őrzési módszerekkel kell vizsgálni és arra kijelölt szervezetnek igazolnia.

Nagyon fontos, hogy a gyártó alkalmasságát, felkészültségét szintén Európában egységes szempontok alapján egy kijelölt, Brüsszelben, bejelentett tanúsító szervezetnek kell igazolnia.

Az ÉMI Kht. felkészült az MSZ EN 1859: 2001 szabványban el őírt vizsgálatok lefolytatására, a gyártóhelyi ellen őrzésre és a szükséges tanúsítási feladatok végrehajtására. A tanúsítási folyamathoz szükséges els ő vizsgálatot el őreláthatóan április hó folyamán fogjuk megkezdeni.

Budapest, 2006. március 14.

Haszmann Iván
tudományos osztályvezet
ÉMI Kht.

ő